

УДК 327.2:[94:008:37.01](477)

П16

П16 Лесик Панасюк. Сніданок поблизу чорної діри. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2025. – 144 с.

Коли твій сусід постійно прагне привласнити твоє, знищити твою сутність і проковтнути тебе, немов ненаситна чорна діра, то життя під тиском постійної загрози стає буденністю, невід'ємною частиною життя. Як це впливає на людину? У своїй збірці «Сніданок поблизу чорної діри» Лесик Панасюк глибоко осмислює наслідки такого сусідства, досліджуючи російсько-советський вплив на українську культуру, виховання, освіту, стосунки, створюючи багатозаровий, проникливий образ сучасної боротьби за ідентичність і свободу.

Автор висловлює подяку Міжнародному будинку письменника і перекладача (Вентспілс, Латвія), Староміському будинку культури (Варшава, Польща), Literarisches Colloquium Berlin (Берлін, Німеччина), Translatorium (Хмельницький, Україна), Науковому товариству ім. Тараса Шевченка (Нью-Йорк, США), Дартмутському коледжу (Ганновер, США), Альбертському університету (Едмонтон, Канада), Українському та Шведському ПЕН, а також особисто Дарині та Ользі Гладун, Геннадію Федосенку, Олександрові та Світлані Артемчукам, Олександрі Авербуху, Юлії Стахівській та Олегу Коцареву, Олені Степаненко та Сергію Прилуцькому, Іллі Камінському, Вальжині Морт, Мікаелю Ньюдалю, Холод Сагір, Стефану Інгварсону, Анеті Камінській, Янушу Радванському, Міхаелю Петрусі.

ISBN 978-617-8445-15-7

© Лесик Панасюк, 2025

© Юлія Тверітіна, 2025

© «ДУХ І ЛІТЕРА», 2025

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

СНІЩАНОК
ПОБЛИЗУ
ЧОРНОЇ
ДІРИ

Дарині Гладун

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

РОЗКИДАНІ ОБЛИЧЧЯ

I Російські солдати
спускаються на парашутах наших обличчя
тримаються за кутики наших губ

Тепер наші обличчя не обличчя
а розкидані парашути
тепер стало важче впізнавати одне одного

А вони спускаються і спускаються
наші обличчя розпухлі замурзані
роздерті валяються на землі
всіяній уламками наших життів

II Російські солдати
ставлять танк на нашому подвір'ї
заходять у квартири
читають наші книжки і нічого не розуміють
українською англійською польською білоруською
чеською латвійською литовською румунською
шведською німецькою французькою хорватською
турецькою іспанською
і навіть російською

ОСОБИСТА АФРИКА

I Прокинутися від страху що ніхто не прийде
з олією поту на шкірі
ще живою рибою на пательні ліжка

Світлофори плавляться на сонці
немов морозиво
з трьома кольоровими кульками тіла
залишаючи без правил дорожнього руху
кожен тепер порушник і самогубець

Яка раптова спека
ніхто не був готовий

Новини із заздрістю слідкують за голими жінками
що розгулюють містом
немовби щойно зійшли зі світлофорів
цариці яким дорогу встеляють шкурами зебр

Спека така що хочеться спати
спека така що не можна заснути

Хто ти що досі чекаєш на світло
з незламною вірою в зеленого бога
що у подобі жінки переведе тебе на інший бік

0. МАЛЕНЬКА ДОЛОНЯ

- I Дитинство це перша зустріч із кропивою
як перша зустріч із африкою

Височенні тропічні ліси
в які ти біжиш із розкритим
швейцарським ножиком тіла
щоб дізнатись як застібаються
блискавки крокодилових пащ
щоб знову скрутитись
у маленьке червоне руків'я

Там почалось і там закінчилось

- II Вдавати що ти картопля
ховатися в мішок
дивитися на світ крізь дірочку
доки тебе несуть із городу в погріб

А вкінці вистрибнути несподівано з мішка
зовсім маленьким хлопчиком

НЕ ЗУПИНЯЄТЬСЯ

Що може язык
говорити говорити й говорити про війну
зранку вдень увечері й уночі
проклинати і проклинати ворога
зализувати зализувати рани словом
розказувати казку
щоразу іншу але завжди про війну
от хоч про російського клишоногого ведмедя
що суне сюди п'яний дикий брудний
смердючий бридкий безжальний
бо скільки ж тут меду українського
слухаємо як гупає
у маленькому бомбосховищі як у рукавичці
але цю рукавичку ніхто не губив
ми самі її пошили із клаптиків останнього одягу
хто-хто в рукавичці живе
Віктор із Маріуполя
що збирає мертвих на вулицях
і ховає їх у братських могилах
Тетяна з Чернігова
у якої більше немає дому
хіба ця холодна рукавичка

ПІСЛЯМОВА

Збірка, яку ви тримаєте в руках, є водночас свідченням, ви роком, сповіддю, хронікою, пошуком, віднаходженням, панахидою, фугою туги та цілющого звільнення – усім, чим поезія має бути на зламі епох, у часи сум'яття, потрясіння та містичного осявання. Я навмисно обираю визначення поезії, які віддалені від її поетично-естетичної сутности (яка у цій збірці безсумнівна), аби наголосити на обрядовій величі, люті й жаху, бароковій калейдоскопічності збірки як чогось цілісного, міцно згуртованого, більшого, ніж вірш.

Збірка складається з чотирьох частин, кожна з яких під іншим кутом опрацьовує фундаментальні для буття речі: пам'ять історичну й особисту, зв'язок з людьми й речами, укоріненість у місці й часі, усвідомлення свого призначення, відчуття історичної миті.

Поетика стислої, насиченої відвертості, герметичний світ речей, подій, літер, приватного часу з особистою календарністю та строкатими сим-

волами надають збірці ефект мерехтіння між першою та третьою особами, реальною та умовною сутністю, роблять твір Лесика Панасюка втаємниченим випробуванням. Світлотінь, взаємопроникнення, прозорість, але водночас і всепричетність постають на противагу визначеності.

Напевно, від збірки віршів поета-бучанця, виданої посеред війни, і справді очікують конкретики, описовості, послідовності та інших виразностей. Натомість читач постає свідком війни метафізичної, очевидцем стриманого самовіднаходження через самознищення і відмову – від себе і пам'яті про себе, від минулого, приватного й національного, яке саме зараз має бути переглянутим, пересотвореним: «Фотографій не збереглося / імені ніхто не пам'ятає // Але тут хтось був». Цей завжди- і всюди- присутній «хтось», ніби біблійний атрибут, проявляється поступово, він со-творюється і пізнається автором збірки у процесі письма, яке є актом теургійної самовіддачі.

ЗМІСТ

Розкидані обличчя	6
-------------------------	---

ВЛАСТИВОСТІ ЧОРНИХ ДІР

Тільки б сон	14
Особиста африка	15
Російський акордеон	17
Найзвичайніший день	19
Турбіни гідроелектростанцій	21
Музика під землею	22
Пасажири	25
Експонат	27
Космічний палець	28
Молитва дорозі	29
Поки вслухаюся в запах тепла	30
Порожній футляр	31
Ставати людиною	32

Я НАРОДИВСЯ З ПРОЗОРИМ ОБЛИЧЧЯМ (ПОЕМА)

0. Маленька долоня	36
1. Світло	40

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

2. Дзвінок -----	42
3. Народження -----	44
4. Голод -----	47
5. Молоко -----	49
6. Хліб -----	51
7. Вода -----	52
8. Вуха -----	53
9. Книжка -----	54
10. Вапно -----	56
11. Лід -----	57
12. Фото -----	58
13. Лопата -----	59
14. Ніхто -----	60
15. Ікона -----	61
16. Паспорт -----	62
17. Рішення -----	64
18. Підручники -----	65

ТУТ ПРОГРИМІВ ЧАС

Жовтень -----	72
Серпень -----	75

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Квітень -----	76
Вересень -----	77
Травень -----	79
Листопад -----	80
Березень -----	81
Грудень -----	82
Червень -----	84
Січень -----	86
Липень -----	87
Лютий -----	90

ГОРИЗОНТ ПОДІЙ, АБО РОЗМОВИ З ГЛУХИМ КУТОМ

Ч -----	94
Абетка як палата для поранених -----	95
Лампочки -----	97
Як у дитинстві -----	98
Родове дерево -----	99
Х -----	101
И -----	102
А -----	106
Весна -----	107
Неперелітні птахи -----	108
Із днів журби -----	109

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Не зупиняється -----	112
Прометей -----	114
Кіптява -----	116
Додому -----	117
Післямова: <i>Олександр Авербух</i> -----	120
Біографія: <i>Лесик Панасюк</i> -----	137

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>